

Vergaderjaar 2007–2008

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 579

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 30 oktober 2007

De vaste commissie voor Justitie¹, de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken², de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid³ en de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie⁴ hebben op 26 september 2007 overleg gevoerd met staatssecretaris Albayrak van Justitie over:

- **de brief d.d. 11 september 2007 inzake de kabinetsreactie op het Groenboek over de toekomst van het gemeenschappelijk Europees asielsysteem (22 112, nr. 562);**
- **de brief d.d. 11 september 2007 over een gemeenschappelijk Europees asielsysteem en de blue card (19 637, nr. 1170);**
- **het fiche inzake een voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van sancties voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen (22 112, nr. 550).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), ondervoorzitter, De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Wolfsen (PvdA), Joldersma (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Velzen (SP), Azough (GroenLinks), Griffith (VVD), Teeven (VVD), Verdonk (Lid Verdonk), Kalma (PvdA), De Roon (PVV), Pechtold (D66), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Van Toorenburg (CDA) en Anker (ChristenUnie).

Plv. leden: Sterk (CDA), Langkamp (SP), Weekers (VVD), Van der Vlies (SGP), Van Dijken (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Jager (CDA), Gill'ard (PvdA), Jonker (CDA), Roemer (SP), Jan de Vries (CDA), Abel (SP), Halsema (GroenLinks), Kamp (VVD), Van Miltenburg (VVD), Zijlstra (VVD), Dijsselbloem (PvdA), Fritsma (PVV), Koşer Kaya (D66), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA), Van Gijlswijk (SP), Bouchibti (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Slob (ChristenUnie).

² Samenstelling:

Leden: Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Wilders (PVV), Waalkens (PvdA), Van Baalen (VVD), Çörüz (CDA), Ormel (CDA), voorzitter, Ferrier (CDA), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Blom (PvdA), Eijnsink (PvdA), Van Dam (PvdA), Dezentjé-Hamming (VVD), Irrgang (SP), Knops (CDA), Boekstijn (VVD), Voordewind (ChristenUnie), Pechtold (D66), ondervoorzitter, Van Gennip (CDA), Ten Broeke (VVD), Peters (GroenLinks), Van Raak (SP), Gill'ard (PvdA) en Thieme (PvdD).

Plv. leden: De Wit (SP), Van der Vlies (SGP), Bosma (PVV), Vermeij (PvdA), Van Miltenburg (VVD), Omtzigt (CDA), Jules Kortenhorst (CDA), Roland Kortenhorst (CDA), Jasper van Dijk (SP), Ten Hoopen (CDA), Besselink (PvdA),

Leerdam (PvdA), Arib (PvdA), Neppéus (VVD), Lempens (SP), Schermers (CDA), Griffith (VVD), Wiegman-van Meppelen Scheppink (ChristenUnie), Van der Ham (D66), Jonker (CDA), Van Beek (VVD), Halsema (GroenLinks), Gesthuizen (SP), Samsom (PvdA) en Ouwehand (PvdD).

³ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), De Wit (SP), voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Hamer (PvdA), Blok (VVD), Nicolai (VVD), Jan Jacob van Dijk (CDA), Smeets (PvdA), Omtzigt (CDA), Van Hijum (CDA), Koşer Kaya (D66), Jonker (CDA), ondervoorzitter, Verdonk (Verdonk), Luijben (SP), Ulenbelt (SP), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Koppejan (CDA), Tony van Dijk (PVV), Spekman (PvdA), Heerts (PvdA), Thieme (PvdD), Karabulut (SP) en Vos (PvdA). Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Gerkens (SP), Vendrik (GroenLinks), Wolfsen (PvdA), De Krom (VVD), Weekers (VVD), De Rouwe (CDA), Depla (PvdA), Sterk (CDA), Willemse-van der Ploeg (CDA), Pechtold (D66), Spies (CDA), Aptroot (VVD), Irrgang (SP), Lempens (SP),

Cramer (ChristenUnie), Biskop (CDA), Kamp (VVD), Joldersma (CDA), Fritsma (PVV), Tang (PvdA), Crone (PvdA), Ouwehand (PvdD), Gesthuizen (SP) en Heijnen (PvdA).

⁴ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Van Beek (VVD), Van Gent (GroenLinks), voorzitter, Van der Staaij (SGP), Kamp (VVD), Arib (PvdA), Poppe (SP), Weekers (VVD), ondervoorzitter, Dijsselbloem (PvdA), Depla (PvdA), Van Bochove (CDA), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Abel (SP), Jansen (SP), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Wolbert (PvdA), Van der Burg (VVD), Van Heugten (CDA), Bouchibti (PvdA), Jasper van Dijk (SP), Thieme (PvdD), Fritsma (PVV) en Van Toorenburg (CDA).

Plv. leden: Bilder (CDA), Nicolai (VVD), Dibi (GroenLinks), Schippers (VVD), Wolfsen (PvdA), Kant (SP), Blok (VVD), Bouwmeester (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Bilder (CDA), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Pechtold (D66), Karabulut (SP), De Wit (SP), Voordewind (ChristenUnie), Heijnen (PvdA), Zijlstra (VVD), Leerdam (PvdA), Ulenbelt (SP) en Madlener (PVV).

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Van de Camp** (CDA) vindt het niet eenvoudig om uit de grote hoeveelheid voorstellen, richtlijnen en brieven, waarbij asielbeleid en migratiebeleid nog wel eens door elkaar lopen, de stand van zaken op dit terrein op te maken. Het Groenboek vormt de aanzet tot de tweede fase om te komen tot een gemeenschappelijk Europees asielsysteem, maar hoe ver is de afronding van de eerste fase in Nederland gevorderd? Enkele Europese landen willen de eerste fase evalueren voordat de tweede fase begint; de CDA-fractie is net als de regering geen voorstander van een absolute grens tussen deze twee fasen, maar is het haalbaar om ze elkaar te laten overlappen?

Ronduit teleurgesteld is de heer Van de Camp over de vage antwoorden van de regering op de vragen in het Groenboek. Waarom zijn er niet meer conclusies uit de eerste fase als best practices in opgenomen, zoals de zes wetgevende maatregelen waarmee inmiddels ervaring is opgedaan? In 2010 zou al een belangrijk deel van een Europees asielbeleid ingevoerd moeten zijn. Is dit een reële verwachting?

De heer Van de Camp is het eens met het streven naar harmonisering van het asielbeleid in de Europese Unie, met als uitgangspunt de Vreemdelingenwet 2000. Zal de evaluatie van deze wet hierbij nog een rol spelen? Wat betekent bijvoorbeeld het voorstel om de richtlijn voor de status van langdurig ingezetene derdelanders te veranderen voor de toepassing van het eerste lid van artikel 29 van deze wet?

Verder zou er een centrale instelling moeten komen voor het verdelen van asielzoekers over de Europese landen, met het oog op burden sharing. Hoe stelt de regering zich dit voor bij de gemengde stromen van asielzoekers en arbeidsmigranten? Wat betekent dit voor de bewaking van de buitengrenzen van de Unie?

De CDA-fractie is een voorstander van het werken met een Europees ambtsbericht en met uniforme humanitaire toelatingsgronden. Verder is zij het eens met de antwoorden op de vragen 27 t/m 29 over opvang in de regio.

De heer Van de Camp steunt ook de uitgangspunten van de regering inzake de blue card. Is er nog steeds sprake van het ineenschuiven van de Vreemdelingenwet 200 en de Wet arbeid vreemdelingen? Verder vindt hij dat strafrechtelijke en financiële sancties mogelijk moeten zijn bij het aanpakken van illegale arbeid. En ten slotte spreekt hij zijn verbazing uit over de uitspraken van eurocommissaris Frattini over kennismigranten.

De heer **Teeven** (VVD) is een voorstander van een Europees asielsysteem met één asielstatus en van samenwerking bij de bestrijding van mensensmokkel en illegale grensoverschrijding. Ook vindt hij het goed dat er afspraken worden gemaakt over minimumnormen in het asielbeleid, maar hij vraagt zich af of Europa in verband met problemen zoals die zich nu aan de zuidgrens van de Europese Unie voordoen, niet verder zou moeten gaan. Hij wijst op de enorme aanzuigende werking van het pardon dat in Spanje en Italië meermalen aan illegalen is verleend. Wat op nationaal niveau niet werkt, moet op Europees niveau worden voorkomen, en wat op nationaal niveau niet wenselijk is, moet ook niet op Europees niveau worden toegepast.

In dit licht is ook de heer Teeven teleurgesteld over de reactie van de regering op een aantal vragen in het Groenboek. Zo vindt hij dat zij de nadruk zou moeten leggen op het achterhalen van feiten en niet op het klaarstomen van een asielzoeker voor de procedure, op het voorkomen van misbruik van procedures, opdat hulp kan worden geboden aan degenen die het echt verdienen, en op het efficiënter maken van asielprocedures, gericht op een beslissing over het verblijf binnen drie maanden. Bij een negatieve beslissing zou meteen uitzetting moeten volgen.

Ook de heer Teeven twijfelt aan de haalbaarheid van invoering van een Europees asielbeleid in 2010. Van wie hangt dit af? En wat doet Nederland om te bewerkstelligen dat dit tijdschema wordt gehaald?

De VVD-fractie is geen voorstander van harmonisering van de nationale regels voor toegang van asielzoekers tot de arbeidsmarkt tijdens de procedure. Zij wil deze procedure zo spoedig mogelijk laten verlopen, met een duidelijke uitkomst: blijven of weggaan.

De regering noemt in het antwoord op vraag 10 de Nederlandse criteria van bijzondere hardheid en klemmende redenen van humanitaire aard als voorbeelden van regels die Europees zouden moeten worden geharmoniseerd. De heer Teeven vindt dat deze criteria juist te veel zijn opgerekt en hij roept de regering op, hierbij terug te keren naar de kern. Wat is de inzet van de regering bij het voorkomen van herhaalde asielaanvragen?

Op zichzelf is de heer Teeven wel een voorstander van burden sharing, maar dan moet er wel paal en perk aan worden gesteld dat landen zoals Spanje en Italië, en nu ook Nederland, problemen oproepen met pardonregelingen. Hij pleit voor het dicht houden van de zuidgrenzen en voor het verbeteren van de bestaansmogelijkheden in Afrika om emigratie naar Europa te voorkomen.

De voorwaarden die de regering stelt aan EU-beleid op het gebied van arbeidsmigratie, zijn voor de VVD-fractie cruciaal. Er dient oog te zijn voor proportionaliteit en subsidiariteit, lidstaten moeten zelf kunnen bepalen welke reguliere migranten zij toelaten.

De heer Teeven vraagt de staatssecretaris, de inzet van de regering bij de onderhandelingen over het voorstel voor een richtlijn inzake illegaal verblijvende onderdanen van derde landen te verduidelijken en geregeld te rapporteren over het verloop van deze onderhandelingen. Hij vraagt aandacht voor de handhavingsaspecten, de reikwijdte van dit voorstel, de bescherming van werknemers en de proportionaliteit in relatie tot de omvang van het probleem.

De heer **De Wit** (SP) vraagt zich af of het wel verstandig is om aan de tweede fase van de harmonisering te beginnen zonder te weten wat de eerste fase heeft opgeleverd en zonder dat er al in alle lidstaten minimumnormen worden gehanteerd. Is de staatssecretaris het ermee eens dat dit tot verwarring kan leiden en dat de evaluatie hierbij buitengewoon belangrijk is?

In tegenstelling tot de heer Van de Camp vindt de heer De Wit dat de regering in de antwoorden op de vragen in het Groenboek juist wel duidelijk stelling neemt, maar daarbij op sommige punten afwijkt van wat er in de Vreemdelingenwet is vastgelegd. Zijn deze antwoorden vrijblijvend of vormen ze een voorschot op wat er in de Vreemdelingenwet zal moeten worden vastgelegd, bijvoorbeeld op het punt van besloten opvang en de rechtsbescherming? En wat is het standpunt van de staatssecretaris inzake de bewaring van vreemdelingen? Vormen de problemen in de zuidelijke landen van Europa de aanleiding tot het opnieuw bespreken van hervestiging of gaat het om een algemene herziening van het hervestigingsbeleid?

De heer De Wit vreest dat het werken met één Europees instituut voor de verdeling van asielzoekers de procedures door de grotere afstand niet zal vergemakkelijken. De noodzaak hiervan wordt door onder andere UNHCR betwist; brengt dit niet meer bureaucratie en onduidelijkheid met zich mee?

De heer **Pechtold** (D66) ziet het asielbeleid als een van de terreinen die bij uitstek geschikt zijn voor verdergaande samenwerking in Europa. Hij zou dan ook vertraging in dit proces willen voorkomen. Ziet de staatssecretaris een rol voor de Commissie om achterstanden bij de uitvoering van het beleid via monitoring en aansporing tegen te gaan?

Het streven naar een hoog beschermingsniveau, dat D66 onderschrijft, kan in strijd komen met het streven naar een gemeenschappelijk en eenvoudig Europees beleid. Zo mag volgens de regering harmonisatie van het asielbeleid de eenheid van het nationale procesrecht niet doorbreken, maar dit kan natuurlijk nooit voor alle lidstaten tegelijk gelden. Waarom wil de staatssecretaris met de instelling van een Europees ondersteuningsbureau op asielgebied wachten tot er een gemeenschappelijke asielprocedure is vastgesteld? Welk van de modellen die de regering in het antwoord op vraag 5 schetst, heeft haar voorkeur? Welke criteria wil zij aanleggen om te bepalen of er sprake is van een ongelijke verdeling van de lasten? Op welke termijn verwacht zij het overnemen van erkende asielzoekers van andere lidstaten? De heer Pechtold vindt dat de schrijnende situatie op Malta aantoont dat dit op korte termijn mogelijk gemaakt zou moeten worden. Hij onderschrijft dat er aandacht dient te worden besteed aan effectieve informatiecampagnes om Afrikanen te ontmoedigen, hun land te ontvluchten en illegaal naar Europa te gaan. De fractie van D66 is er een voorstander van, werkgevers aan te pakken die het verblijf van illegalen faciliteren, maar dit dient wel proportioneel te zijn. De werkgever voor de kosten van uitzetting van een illegale werknemer laten opdraaien vindt zij overbodig en disproportioneel nadelig voor het bedrijfsleven. Ook de eis van controle bij 10% van de bedrijven acht zij net als de regering niet in verhouding tot de enorme kosten. Bovendien zou deze leiden tot ongewenste vergroting van het overheidsapparaat. Waarom spreekt de regering zich niet uit tegen een generieke aanpak van het bedrijfsleven? De meeste illegalen werken immers in de land- en tuinbouw, de horeca en de bouw.

De heer **Fritsma** (PVV) ziet geen enkele toekomst voor een gemeenschappelijk Europees asielsysteem, want hij vindt het van cruciaal belang om Nederland geen zeggenschap te laten verliezen bij een belangrijk thema als immigratie. Hij vindt het dan ook een grote fout dat de regering positief staat tegenover het ontwikkelen van een gemeenschappelijk, geharmoniseerd asielbeleid. Kan de staatssecretaris deze opstelling nader motiveren?

Tot nu toe is EU-beleid op het gebied van immigratie volgens de heer Fritsma lachwekkend slap. Zo is het met het beleid inzake gezinsmigratie voor onderdanen van een EU-lidstaat nu al mogelijk om alle nationale toelatingsregels te ontduiken en wordt misbruik van dit beleid op uiterst naïeve wijze in de hand gewerkt, zoals met de Belgiëroute. En de regering stuurt erop aan, ook de grip op de asielmigratie te verliezen. Hoe denkt zij nog te kunnen voorkomen dat de stroom van asielzoekers door bemoeienis van de EU zal toenemen en dat Nederland opdraait voor de gevolgen van het mogelijk nog soepeler beleid van andere lidstaten? Wat is de waarde van de verdeelsleutel, als vrij reizen binnen de Europese Unie mogelijk is?

Ook bij de toelating van kennismigranten kan de fractie van de PVV bemoeienis van de EU missen als kiespijn. Tot op zekere hoogte, met een salariseis en een opleidingseis, kan er tegemoet gekomen worden aan de behoefte van bedrijven aan hooggekwalificeerd personeel, maar de heer Fritsma heeft er ook hierbij geen vertrouwen in dat het Europese beleid restrictief zal zijn en hij vreest gevolgen voor Nederland van een te soepele opstelling tegenover de toelating van kenniswerkers in andere landen.

De heer **Spekman** (PvdA) vindt dat het betoog van de heer Fritsma juist het belang van harmonisering van het beleid onderstreept, want met name het ontbreken van duidelijke procedures in sommige lidstaten zorgt ervoor dat rechten van asielzoekers worden geschonden, maar ook dat illegalen gemakkelijk een land binnenkomen en werk vinden. Hij pleit voor een relatief hoog beschermingsniveau, hij zou willen voorkomen dat er

een beleid met minimumnormen ontstaat waar lidstaten ook nog bij achter zouden kunnen blijven. Zal dit ook de inzet van de regering blijven? Net als de heer Van de Camp is de heer Spekman een voorstander van strafrechtelijke en financiële sancties voor werkgevers die illegalen in dienst nemen, zij het met inachtneming van de proportionaliteit. Daarbij moet dan wel worden tegengegaan dat iemand vrij gemakkelijk aan bijvoorbeeld een Grieks paspoort kan komen en daarmee Nederland binnenkomt. In dit verband pleit de heer Spekman bij de werkzaamheden van de vreemdelingenpolitie nog voor meer prioriteit voor de aanpak van illegaliteit.

Wat bedoelt de regering met de opmerking in de antwoorden op vragen uit het Groenboek dat er eerst geharmoniseerd zal moeten worden op onderdelen waarbij zich reeds een uniforme praktijk heeft ontwikkeld? Kan de staatssecretaris toelichten hoe een centrale instelling in de praktijk op basis van een verdeelsleutel tot een lastenverdeling zou kunnen komen? Hoe zal dit systeem naast het Dublin-systeem kunnen werken? Ten slotte wil de heer Spekman weten of het wel mogelijk is om de verschillende statussen voor asielzoekers in Europa en de daarbij behorende rechten op één hoop te vegen.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) vindt een gemeenschappelijk Europees asielbeleid logisch, aangezien alle lidstaten partij zijn bij het Vluchtelingenverdrag. In de praktijk is er echter een groot verschil in asielbescherming en lijken eerdere harmonisatiepogingen nog niet veel verbetering te hebben gebracht. Alle lidstaten kunnen de richtlijnen voor minimumnormen gebruiken om hun eigen asielbeleid te handhaven en in veel EU-landen is het asielbeleid aanmerkelijk verslechterd. Wat vindt de staatssecretaris hiervan?

Ook mevrouw Azough vindt de antwoorden op de vragen uit het Groenboek nogal vaag. Omdat er vrijwel geen concrete keuzes worden gemaakt, vraagt zij zich af of het wel haalbaar is om in 2010 met een gemeenschappelijk asielsysteem te gaan werken. Op welke punten wil Nederland enige nationale beleidsruimte behouden? Kan de staatssecretaris aangeven hoe een uniforme asielprocedure in de praktijk zal verlopen?

Bij de harmonisering van opvangvoorzieningen moet er nog veel uitgezocht worden op het gebied van onderwijs, medische zorg en kinderrechten. Welke inzet van de nieuw aangesloten lidstaten voorziet de staatssecretaris hierbij?

GroenLinks wil een wettelijke maximumtermijn voor vreemdelingenbewaring en geen verblijf van kinderen in een cel voor vreemdelingenbewaring. De antwoorden op de vragen uit het Groenboek sluiten niet helemaal aan op de huidige praktijk in Nederland. In hoeverre is hierbij vooruitgelopen op de evaluatie van de Vreemdelingenwet?

Ook vraagt mevrouw Azough er nog aandacht voor dat de uitzetting van asielzoekers in verband met de harmonisering niet eens als probleem benoemd wordt. Wat vindt de staatssecretaris van de concrete juridische aanbevelingen in de notitie van 24 augustus van een samenwerkingsverband van Pharos, Amnesty International en VluchtelingenWerk?

Ten slotte geeft mevrouw Azough aan dat zij de inzet van de regering steunt bij de sancties voor werkgevers die illegaal in een lidstaat verblijvende derdelanders in dienst nemen.

Antwoord van de staatssecretaris

Staatssecretaris **Albayrak** proeft bij de commissie brede instemming met de algemene koers van de regering op weg naar harmonisering van het Europese asielbeleid. Nederland streeft hierbij naar een hoog beschermingsniveau, met het Nederlandse niveau als uitgangspunt. Van een «race to the bottom» is de staatssecretaris nog niets gebleken. Integendeel, zij ziet harmonisering als een kans om de gemiddelde norm in

Europa op te schroeven. Wel is waar dat niet alle landen al zo ver zijn dat zij de minimumnormen al doorgevoerd hebben, dus dit vergt nog aandacht, vooral bij de nieuwe toetreders. De regering laat Nederland een voorloper bij de harmonisering zijn, niet omdat zij graag zeggenschap uit handen zou willen geven, maar omdat zij inziet dat een geharmoniseerd stelsel vooral in het belang is van landen die een onevenredig groot aandeel van de vluchtelingenstroom hebben opgevangen, zoals Nederland.

Het Groenboek is bedoeld als een zeer brede inventarisatie van de meningen, ervaringen en vorderingen van de lidstaten met hun asielbeleid. In zekere zin is het ook een peiling van de politieke wil, die sterk per land verschilt. Ondanks de verschillen zou de staatssecretaris het niet acceptabel vinden om de streefdatum van 2010 te laten vallen, omdat daarmee de druk om vaart te maken zou wegvallen. Zij zou dan ook tegen het strikt scheiden van de eerste en de tweede fase zijn, omdat dit sterk vertragend zou werken. De Europese Commissie heeft de infractieprocedure om de voortgang bij de implementatie van de richtlijnen te bewaken; hierbij zijn forse boetes mogelijk, dus alle lidstaten hebben er echt een financieel belang bij om zich aan de termijnen te houden. Nederland heeft de richtlijn voor minimumnormen voor de opvang van asielzoekers al geïmplementeerd, evenals de Tijdelijke Beschermingsrichtlijn. De voorstellen om de Kwalificatierichtlijn in de wetgeving te laten neerslaan zijn aan de Kamer voorgelegd, waarbij de regering aandringt op snelle behandeling, omdat de termijn al in 2006 verstreken is en Nederland daarvoor al een aanmaning gehad heeft. Het wetsvoorstel in verband met de procedurerichtlijn ligt bij de Eerste Kamer; daarvoor verstrikt de termijn aan het eind van dit jaar.

De Eurodac-verordening en de Dublin-verordening zijn al geëvalueerd. De Commissie zal op korte termijn ook een evaluatierapport over de richtlijn voor minimumnormen voor opvang presenteren. Evaluatie van de richtlijn voor minimumnormen voor asielprocedures en de Kwalificatierichtlijn is nog niet mogelijk, omdat nog niet alle lidstaten deze richtlijnen al geïmplementeerd hebben.

De verbeteringen die de commissie-Scheltema bij de evaluatie van de Vreemdelingenwet 2000 heeft voorgesteld, zal de regering bij de verdere harmonisering betrekken. In de begroting van Justitie zijn al enige concrete voorstellen opgenomen ter verbetering van het eerste deel van de asielprocedure, wat niet alleen de vluchtelingen ten goede zal komen. Zo zal er door meer aandacht te besteden aan medische aspecten van een asielaanvraag kunnen worden voorkomen dat er na de asielprocedure nog een volledige procedure op medische gronden wordt gestart waarmee het verblijf gerekt en gedwongen terugkeer bemoeilijkt kan worden. Het grootste winstpunt van de Vreemdelingenwet 2000 is het werken met één asielstatus, met bijbehorend voorzieningenpakket. Hieraan wil de regering vasthouden in Europa.

De regering wil inderdaad net als de Commissie de werkingssfeer van de richtlijn voor de status van langdurig ingezetene derdelanders uitbreiden tot alle groepen, genoemd in het eerste lid van artikel 29 van de Vreemdelingenwet, dus ook degenen die voor verblijf in aanmerking komen op grond van subsidiaire bescherming. Het geldt ook niet alleen voor de onder a en b genoemden in dit artikel, maar ook voor degenen die onder c en d aangeduid zijn. Hieronder vallen dus bijvoorbeeld vrouwen uit Afghanistan. Zij zal de Kamer op de hoogte houden van de ontwikkelingen op dit vlak.

Volgens de Procedurerichtlijn geldt er al een bijzondere procedure voor de beoordeling van herhaalde asielaanvragen. Net zoals in Nederland dient er daarbij bekeken te worden of er feiten of omstandigheden zijn die een herhaalde aanvraag zouden rechtvaardigen. Overigens zou het in het geheel niet toestaan van herhaalde asielaanvragen in conflict komen met het beginsel van non-refoulement, dat Nederland hanteert en dat ook in

Europa breed gesteund wordt. Wel is de staatssecretaris het met de heer Fritsma eens dat het aantal herhaalde asielaanvragen in Nederland zo veel mogelijk beperkt kan worden. Er staat ook al in het regeerakkoord dat het kabinet dit zal bekijken. Als dit op een rechtvaardige manier mogelijk blijkt, zal de regering het ook in Europa bepleiten.

In het antwoord op vraag 4 is geschetst hoe de regering zich een verplichte uniforme asielprocedure voorstelt. De staatssecretaris heeft nog geen voorkeur bepaald voor een model voor de gemeenschappelijke behandeling van asielverzoeken. De consultaties zijn nog gaande en zij vindt het belangrijk om te weten te komen hoe de andere lidstaten zich hierbij opstellen.

De Europese Commissie is in overleg met Mediterrane landen en Afrikaanse landen ten zuiden van de Sahara over illegale migratie, waarbij uitdrukkelijk ook aandacht wordt besteed aan voorlichting. Er wordt ook al voorlichting gegeven over de arbeidsmogelijkheden en vooral over de onmogelijkheden op dit vlak in Europa. Als pilot wordt er ook een circulaire over migratie uitgewerkt en de staatssecretaris is bereid om publiekscampagnes te bevorderen zodra hierover afspraken met de betrokken landen in Afrika en de doorgangslanden zijn gemaakt.

Een deel van de nieuwe lidstaten van de EU heeft de richtlijn in de eerste fase al omgezet in nationale regelgeving, maar het gaat vooral om het daarop aanpassen van de praktijk. Omdat de evaluatie nog niet voltooid is, is hierover nog weinig te zeggen. Nederland probeert via GDISC, een gremium van directeuren van immigratiediensten, zo veel mogelijk samenwerking te bevorderen. De verwachting is dat dit netwerk zal kunnen worden uitgebreid tot een ondersteuningsbureau, want de ervaringen hiermee zijn echt zeer goed.

Het belang van minimumnormen moet niet worden onderschat, want ze betekenen dat elke lidstaat, ook een nieuwe, te maken heeft met een proces om aan die normen te voldoen. De staatssecretaris zal zich er via bilaterale samenwerking, maar ook met acties via de Europese Commissie voor inspannen dat de praktijk bij de regels zal aansluiten. Zij is er overigens in sommige gevallen niet ongelukkig mee dat een land teruggaat naar de minimumnormen, omdat dit in het geval van Slovenië bijvoorbeeld betekent dat een asielzoeker niet meer al een dag na binnenkomst volledige toegang tot de arbeidsmarkt heeft. Ook vindt zij het een gunstige ontwikkeling dat er met een zorgvuldiger kijk op asielbeleid ruimte is ontstaan voor een discussie over legale migratie.

De regering heeft inderdaad al stelling genomen als het gaat om onder andere de besloten opvang. Deze wordt als mogelijkheid betrokken bij de harmonisering van de regels voor opvang.

Met de stelling dat harmonisatie van het asielbeleid de eenheid van het nationale procesrecht niet mag doorbreken, wil de regering aangeven dat het haar inzet bij de onderhandelingen is dat daarbij zo min mogelijk wordt afgeweken van de Algemene wet bestuursrecht. Afwijkingen die voorgesteld worden, zullen telkens met de Kamer worden besproken. De staatssecretaris toont zich bereid, na te gaan of er al sprake is van knelpunten op dit vlak.

Verder kan zij zich voorstellen dat er pas na invoering van een Europees asielstelsel overwogen kan worden om hervestiging van asielzoekers in een ander EU-land mogelijk te maken, maar zij vindt dat het niet ten koste mag gaan van de afspraken met UNHCR over de hervestiging van asielzoekers vanuit landen van buiten de Europese Unie. Er is nog geen verdeelsleutel, maar er zijn wel al afspraken binnen Europa over financiële solidariteit met landen die onevenredig veel vluchtelingen bij hervestiging opnemen. Er zijn in dit verband verschillende fondsen en Nederland zou bijvoorbeeld met het nieuwe beleid geld kunnen claimen voor de recente opvang van Irakezen.

In tegenstelling tot de heer Fritsma verwacht de staatssecretaris dat Nederland er met de harmonisering juist veel meer zeggenschap over zal

krijgen dat ook andere landen de verantwoordelijkheid nemen die Nederland als rechtsstaat en als partij bij het Internationale vluchtelingenverdrag al jarenlang neemt. Asielzoekers shoppen nu wel eens omdat zij denken dat zij in een bepaald land meer kansen hebben of van betere voorzieningen gebruik kunnen maken. Als alle landen hetzelfde niveau bereiken, wordt deze kans kleiner.

Het uitgangspunt is een gemeenschappelijk asielstelsel, met één uniforme status. Wel bepleit de regering nationale ruimte voor het intact laten van gunstiger normen en voorwaarden in een lidstaat. De uitkomst van de onderhandelingen is echter nog nauwelijks te voorspellen.

Het EVRM kent geen maximale termijn voor de bewaring van vreemdelingen, Nederland dus ook niet. Iemand die in bewaring wordt genomen, kan meteen een beroep op de rechter doen om de rechtmatigheid daarvan te laten toetsen. Rechters hanteren op het ogenblik de norm dat er binnen zes maanden zicht op vertrek moet zijn, anders volgt in veel gevallen vrijlating. Het duurt soms langer dan zes maanden door evidente tegenwerking van de betrokkene. Soms spreekt de rechter dan uit dat langere vreemdelingenbewaring mogelijk moet zijn. Het Hof in Straatsburg heeft deze werkwijze goedgekeurd.

Er is nog geen besluit genomen over het ineenschuiven van de Vreemdelingenwet 2000 en de Wet arbeid vreemdelingen. De staatssecretaris onderzoekt nog samen met de minister van Sociale Zaken of dit voordelen zou hebben; sommige arbeidsmigranten hebben bijvoorbeeld alleen een tewerkstellingsvergunning nodig, omdat zij korter dan drie maanden in Nederland blijven. Er komt in ieder geval wel één front-office voor werkgevers voor het verkrijgen van een tewerkstellingsvergunning en een verblijfsvergunning.

Ook de staatssecretaris heeft kennisgenomen van de cijfers over de instroom van laaggeschoolden in Europa en het vertrek van hooggeschoolden uit Europa naar Canada, de Verenigde Staten en Australië in een toespraak van eurocommissaris Frattini. Het ministerie onderzoekt hoe de Commissie aan deze percentages is gekomen; de cijfers van de OECD lijken minder dramatisch. De genoemde landen trekken wel meer hoger opgeleide migranten aan, maar zij hanteren ook al veel langer een kennismigrantenbeleid, waarmee Nederland pas in 2005 begonnen is. Er zijn ook grote verschillen tussen de lidstaten van de Unie. De staatssecretaris wil de situatie zeker niet bagatelliseren, zij heeft zeker ambities op dit vlak en zij zal proberen om het hele pakket van maatregelen voor een modern migratiebeleid nog voor het einde van het jaar aan de Kamer te presenteren.

Ingevolge een motie-Dittrich is de strafrechtelijke handhaving van de Wet arbeid vreemdelingen vervangen door bestuursrechtelijke handhaving. Dit heeft al als voordeel opgeleverd dat er geen ellenlange strafrechtprocedures meer zijn; een lik-op-stukbeleid via het bestuursrecht lijkt vele malen effectiever. De Arbeidsinspectie is uitgebreid en de boetes op illegale tewerkstelling zijn fors verhoogd, namelijk van € 950 tot € 8000. De inzet voor Europees beleid is dat de keuze tussen deze twee methoden aan de lidstaat moet blijven. Nederland staat kritisch tegenover de Europese voorstellen op dit vlak. Het opschorten van de beslissing tot verwijdering tot achterstallig loon is uitbetaald, zou bijvoorbeeld een zeer grote belemmering zijn bij de nationale en Europese inspanningen om terugkeer van illegalen te bevorderen. Verder functioneert de privaatrechtelijke vordering van achterstallig loon bij de werkgever in Nederland tamelijk goed. De staatssecretaris is vanwege de administratieve lasten ook geen voorstander van notificatie van het werk van alle derdelanders in een lidstaat. Op het ogenblik wordt in Nederland 2% van de bedrijven gecontroleerd op illegale tewerkstelling, maar dit is wel een gerichte controle op basis van een risicoanalyse. De staatssecretaris geeft hieraan de voorkeur boven de voorgestelde Europese norm van controle van 10% van de

bedrijven, wat weer veel bureaucratie zou opleveren en uiteindelijk ook minder effectief zou zijn.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Spekman** (PvdA) blijft van mening dat er gestreefd zou moeten worden naar controle van 10% van de bedrijven, omdat de pakkans bij illegale tewerkstelling anders niet groot genoeg is.

De heer **Fritsma** (PVV) deelt het optimisme van de staatssecretaris over een goed functionerend Europees asielbeleid niet. Hij vreest een juridische ramp in verband met de grote onduidelijkheid over de minimumnormen en de interpretatie daarvan. Waarom is de staatssecretaris het niet met hem eens dat het beleid in eigen hand houden de enige manier is om de instroom van asielzoekers te controleren en te beperken?

De heer **De Wit** (SP) is nog steeds van mening dat de eerste fase goed afgerond moet worden voordat de tweede fase van start gaat. Verder gaat hij ervan uit dat de Kamer niet gebonden is aan de standpunten die de regering nu al inneemt voor de tweede fase, omdat de Kamer een en ander nog uitgebreid zal behandelen. Ten slotte vraagt hij nog aandacht voor de braindrain vanuit de herkomstlanden van kennismigranten.

De heer **Teeven** (VVD) wil geen verbreding van het asielbeleid en zeker geen wijziging van de onderdelen van het Nederlandse beleid die goed lopen. Ook hij vindt dat de eerste fase goed moet worden afgerond voordat de tweede fase begint.

Het lijkt de heer **Van de Camp** (CDA) verstandig om bij de evaluatie van de Vreemdelingenwet de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht op het punt van de rechtsbescherming nog even te vergelijken met de plannen voor Europees beleid. Verder vraagt hij nog een toelichting op het hervestigingsbeleid en dringt hij aan op het zo snel mogelijk verschaffen van duidelijkheid omtrent de cijfers die de heer Frattini heeft genoemd. Ten slotte sluit hij zich op het punt van de bestrijding van illegale tewerkstelling aan bij de heer Spekman.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) ziet wel degelijk tekenen die wijzen op een race tot the bottom, zowel in Nederland als in Europa. Zij vindt het prima om met de tweede fase te beginnen, maar zij dringt wel aan op betere, uniforme implementatie van de richtlijnen op dit vlak. Verder vindt zij het van groot belang om bij de harmonisering van voorzieningen bij de opvang medische zorg en onderwijs te waarborgen, zeker voor kinderen. Ten slotte vraagt zij de staatssecretaris, alsnog in te gaan op haar opmerkingen over de uitzetting van asielzoekers.

Staatssecretaris **Albayrak** wijst erop dat de recidive bij illegale tewerkstelling al afneemt; sinds 2007 neemt ook het aantal eerste overtredingen af. Illegale tewerkstelling wordt niet alleen door de Arbeidsinspectie bestreden, maar ook via inspectie van de huisvesting. Zij heeft niet de indruk dat de inzet van de vreemdelingenpolitie op dit vlak zou achterblijven bij de ambitie.

Alle onderzoeken laten zien dat Europa in ieder geval een meerwaarde heeft bij terrorismebestrijding en strafrechtelijke samenwerking, maar ook bij asiel en migratie. De staatssecretaris wijst nogmaals op het belang van een betere verdeling bij een plotselinge grote toevloed van asielzoekers. Zij vindt dat er in discussies over kenniswerkers te gemakkelijk van een braindrain gesproken wordt, want het gaat om migratie en ontwikkeling. Kenniswerkers verkrijgen bij een tijdelijk verblijf werkervaring en knowhow die zij in het land van herkomst weer kunnen gebruiken. Boven-

dien sturen zij vaak geld op naar huis. Wel erkent de staatssecretaris dat dit punt voortdurende aandacht verdient.

Het lijkt ook de staatssecretaris goed om de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht op het punt van de rechtsbescherming bij de evaluatie van de Vreemdelingenwet te betrekken.

De mensen die recent uit Irak gevlucht zijn, zijn geen asielzoekers; zij zijn door UNHCR in de regio al als vluchteling erkend.

Verder stelt de staatssecretaris voor, op een ander moment terug te komen op de cijfers die eurocommissaris Frattini heeft genoemd.

Zij wijst erop dat er in de tweede fase goed gelet zal moeten worden op de definities in de regelgeving, de interpretatie van de regels en de praktijk.

Tot de basisvoorzieningen bij de opvang van asielzoekers behoort zeker ook medische zorg en de toegang tot onderwijs voor minderjarigen.

Ten slotte stelt de staatssecretaris dat bij een gezamenlijk asielbeleid ook een gezamenlijk uitzettingsbeleid behoort. Er wordt al geprobeerd om met België, Denemarken en Engeland gezamenlijk een ambtsbericht voor Nigeria op te stellen. Dit is een proef om de situatie in landen van herkomst in ieder geval eenduidig te laten beoordelen. Zij verwacht hier veel winst van.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken,
Ormel

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
De Wit

De voorzitter van de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie,
Van Gent

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Nava